

אי לאפוקי מדרבי סימאי קאתי –

If רבי ישכב is coming to reject the view of *Rabbi Simoe*

OVERVIEW

The גמרא quotes a ברייתא which cites a dispute between ר' סימאי and ר' ישכב regarding the view of ר"ע (who maintains that the offspring from a union of חייבי is a ממזר). ר"ס maintains that by all לאוין the child is a ממזר (except by an [חלל where the child is a לכה"ג]). ר"י disagrees and maintains that the view of ר"ע is that any offspring of a forbidden union is a ממזר. The גמרא is unsure what is the position of ר"י; is he merely rejecting the view of ר' סימאי, and maintaining that the child is a ממזר even by an [חייבי לאוין] (since it is a לכה"ג), or is ר"י making a statement on his own that by any forbidden union even if it is only a חייבי עשה (like מצרי ואדומי), the child is nevertheless a ממזר. Our תוספות explains why this uncertainty cannot be resolved from a גמרא elsewhere.

תוספות asks:

תימה תיפשוט דרבי ישכב טעמא דנפשיה קאמר -

It is astounding! Let us resolve that ר"י is making his own statement and is not merely arguing with ר"ס regarding an לכה"ג, but rather he maintains that even by חייבי עשה the child is a ממזר. We can resolve this -

אליבא דמאן דאמר בפרק קמא דיבמות (דף יא. ושם) -

According to the one who maintains in the first פרק of יבמות -

הבא על יבמתו וחזר ובא אחד מן האחים על צרתה¹ בעשה -

One (of the brothers) was בועל his יבמה, and afterwards one of the other brothers was בועל her rival (the other יבמה), the second brother transgressed an עשה -

דהא תנן בפרק רבן גמליאל (יבמות דף ג,א) רבן גמליאל אומר דאין בעילה אחר בעילה² -

¹ The case there is if for instance there were three brothers, ר' לוי and ר' ראובן, שמעון, where ר' ראובן had two wives רחל and רחל (the צרה of רחל). Afterwards ר' לוי was בועל לאה (as the law requires). Afterwards ר' לוי was בועל לאה (the צרה of רחל). There is a dispute between ר' אחא and ר' רבינא what ר' לוי transgressed. One maintains that he transgressed an איסור כרת (she is an אשה מצוה), and the other maintains that it is an איסור עשה (based on the פסוק of בית לא יבנה בית). תוספות claims that ר' ישכב טעמא דנפשיה קאמר we can prove that ר"ע is that any offspring of a forbidden union is a ממזר according to the מ"ד that it is an עשה.

² This means if one of the brothers was מייבם the יבמה, then if either he or another brother had ביאה with the צרה; the second ביאה is ineffective (the צרה is not considered as having a marital connection to the בועל), and therefore he is not forbidden to marry any relative of the צרה. There was no קידושין by the second ביאה, therefore the צרה is considered as a 'stranger' to him and he may marry her relatives.

For we learnt in a משנה in ר"ג; פרק ר"ג; ר"ג rules there is no בעילה after בעילה; in order to explain this ruling³ -

על כרחך רבי ישבב טעמא דנפשיה קאמר -

Perforce you must say that ר' ישובב טעמא דנפשיה קאמר that קידושין are not תופס even by חייבי עשה -

והוי התם כרבי ישבב דאין קידושין תופסין בחייבי עשה ולהכי אין אחר בעילה כלום -

And therefore the ruling there by ר"ג will be understood, because it is according to ר"י that אין קידושין תופסין בחייבי עשה, and therefore nothing is accomplished after the first בעילה, since there is an איסור עשה and the second brother is permitted to the relatives of the צרה -

תוספות proves his reasoning (that we require an איסור where קידושין תופסין):

כדאמר התם⁴ בגמרא אמתניתין דאין אחר חליצה כלום -

As the גמרא comments there on the משנה which states, **'there is nothing after חליצה'**; meaning that any action (such as מאמר, ביאה, or חליצה) which is done after a proper חליצה, is ineffective and it does not prohibit him from marrying her relatives.⁵ Regarding this ruling -

אמר רב הונא⁶ אמר רב זו דברי רבי עקיבא דאמר דאין קידושין תופסין בחייבי לאוין⁷ -

אין ר"ע who maintains that ר"ב said in the name of רב הונא, 'this is the view of ר"ע' -
אין קידושין תופסין בחייבי לאוין

תוספות rejects an anticipated answer:⁸

ומסתמא הכא אליבא דכולי עלמא מספקא ליה אי טעמא דנפשיה קאמר אי לאו -

And presumably the doubt of the גמרא here as to the position of ר' ישבב, whether

³ The question is according to the ר"ג that the second brother (merely) transgressed an עשה, why therefore was the קידושי ביאה not effective for the צרה. We generally assume that קידושין are תופס בחייבי עשה (even according to ר"ע). The קידושי ביאה of the second brother to the צרה should be effective and he should be אסור בקרובותיה.

⁴ נב,ב.

⁵ See footnote # 2.

⁶ In our text it reads אמר רב יהודה.

⁷ The פסוק (in ט,ה, ט) states (דברים [תצא] כה, ט) אשר לא יבנה את בית אחיו (he may not build after חליצה). There is therefore a חיוב לאו (of יבנה) to marry a יבמה after חליצה. According to ר"ע that אין קידושין תופסין בחייבי לאוין, it is understood that any act of marriage after חליצה is ineffective, therefore they are permitted to marry the relatives of their brother's חלוצה even if they gave her a מאמר, etc. We derive from this גמרא that the second action (after the initial חליצה) is meaningless provided it is a case where אין קידושין תופסין בה (for we establish this rule of חליצה כלום according to ר"ע who maintains אין קידושין תופסין בחייבי לאוין), similarly here too the prohibition of the עשה must be one that it does not allow the קידושין to be תופס. The only one who maintains that ר' ישבב קאמר if ר' ישובב טעמא דנפשיה קאמר is ר' ישבב.

⁸ Seemingly we can say that the uncertainty of the גמרא in regards to the position of ר' ישבב was only according to the ר"ג that it is an איסור כרת, but not according to the ר"ג that it is an איסור עשה (see footnote # 1). This would resolve תוספות question.

he said this מטעמא דנפשיה or not, is according to everyone,⁹ even according to the מ"ד that it is an איסור עשה. However, as תוספות had just proven, according to this מ"ד we must say that ר' ישבב טעמא דנפשיה קאמר.

In summation; question is that according to the מ"ד that הבא על יבמתו וחזר ובא אחד מן האחים אין בעילה אחר בעילה, we must say that the ruling of בעילה בעשה, על צרתה בעשה the ruling of ר' ישבב provided that טעמא דנפשיה קאמר. Therefore the doubt regarding ר' ישבב is resolved.

answers: תוספות

לכך נראה לרבינו תם דגרסינן בפרק קמא דיבמות (דף יא,א) חד אמר בלאו¹⁰ -

Therefore it is the view of the ר"ה that the text in the first פרק of יבמות reads; 'one maintains it is a לאו (but not an עשה), and the other maintains it is כרת'.

ובלא זה מוכיח רבינו תם בההיא שמעתא¹¹ דלא גרסינן בעשה -

And the ר"ה proves in that גמרא that the text does not read בעשה, even without resorting to the difficulty mentioned here if we are גורם there בעשה.

וכן¹² פירש רבינו חננאל דהיינו לאו שחלץ לאחת -

And similarly the ר"ה also explained that it is the same לאו which applies to where he preformed חליצה to one of the יבמות, where he is prohibited from performing afterwards (either on the חלוצה or her צרה) -

דאמר קרא אשר לא יבנה כיון שלא בנה שוב לא יבנה אחרת -

For the פסוק states, 'who did not build', meaning; since he did not build this ביאה, or מאמר through יבמה (for he gave her חליצה), he cannot build the other יבמה, similarly -

הכא נמי כיון שבנה שום יבמה לא יבנה¹³ אחרת:

Here too by יבום, since he built any one יבמה (and did not build her צרה, therefore), no other brother (or himself) can build another יבמה.

SUMMARY

No one maintains that הבא על יבמתו וחזר ובא אחד מן האחים על צרתה that he

⁹ Otherwise, the גמרא should have said (after ר' ישבב אי וכו') that (הניחא לר' ישבב אי וכו') that the proper גירסא is בלאו. See "Thinking it over"

¹⁰ We can therefore say that the ruling of ר"ה (אין בעילה אחר בעילה) is according to ר"ע [following even the view of ר' סימאי] that אין קידושין תופסין בחייבי לאוין, but there is no indication as to the view of ר' ישבב regarding עשה חייבי עשה.

¹¹ See there ד"ה חד אמר בלאו that the proper גירסא is בלאו.

¹² בא על היבמה וחזר ובא א' מן האחים על צרתה if one is לאו will now explain what is the לאו if one is לאו.

¹³ Just as by חליצה where the פסוק states that since he was not בונה the חלוצה, he (or his brothers) cannot be בונה her or her צרה, similarly if he was not בונה one יבמה, we also say since he was not בונה the צרה, no one can be בונה her in the future.

transgressed an עשה (for then we could have proven that ר' ישבב said טעמי דנפשיה), but rather one מ"ד maintains that it is a לאו (of יבנה) [and the other מ"ד maintains that it is an איסור כרת].

THINKING IT OVER

תוספות maintains that presumably the doubt regarding to view of ר' ישבב is according to everyone (even the one who maintains על צרתה בעשה¹⁴). However we find that in the following תוספות that it is no problem that we will assume that the איכא בנייהו is not according to all (it is not according to ר"מ¹⁵). Why here does תוספות assume that it is according to everyone?¹⁶

¹⁴ See footnote # 9.

¹⁵ See TIE there footnote # 5.

¹⁶ See [הארוך] א and מהרש"א [הארוך] א.